

Гилбърт Честъртън

Трите оръжия на смъртта

Както по призвание, така и по убеждение отец Браун знаеше по-добре от всички нас, че всеки човек, щом е мъртъв, е изпълнен с достойнство. Но дори той почувства някакво несъответствие, когато призои му почукаха на вратата и му съобщиха, че сър Арън Армстронг е бил убит. Имаше нещо абсурдно и неразбираемо в тайното насилие върху толкова забавна и популярна фигура. Защото сър Арън Армстронг се забавляваше до точката да бъде смешен и популярен по такъв начин, че стана почти легендарен. Все едно да се разчуе, че Слънчевият Джими се е обесил, или че господин Пикуик е умрял в Хануел. Защото макар сър Арън да беше филантроп и поради тази причина да си имаше работа с по-тъмната страна на обществото, той се гордееше с отношенията си с това общество в един ярко изразен стил. Неговите политически и светски речи бяха водопади от анекдоти и бурен смях, тялото му цъфтеше от здраве, а моралните му принципи бяха изцяло оптимистични. Той се справяше с проблема „пиене“ (неговата любима тема) с онази безсмъртна и дори досадна веселост, която толкова често е белег на благоденстващия пълен въздържател.

Официалната история на неговото превъплъщение (преминаване към въздържание) бе позната от повечето пуритански платформи и проповеди: как още като момче се отдръпнал от шотландската теология и бил привлечен от шотландското уиски, и как се издигнал и над двете и станал това (както скромно вмъкваше той), което е сега. Все пак неговата широка бяла брада, херувимско лице и пробляскващи очила по време на неизброимите вечери и конгреси правеха някак трудно за вярване, че някога е бил нещо толкова ужасно, като пияница или калвинист.

Той живееше в провинциалните околности на Хемпстед в представителна къща, висока, но не обширна – една модерна и скучна кула. Най-тясната от нейните тесни стени бе надвиснала над стръмния зелен насип на една железопътна линия и се разтърсваше от преминаващите влакове. Сър Арън Армстронг, както сам весело обясняваше, нямал никакви нерви. Но тази сутрин нещата се бяха обърнали и къщата бе разтърсила влака.

Локомотивът забави ход и спря точно до мястото, където един от ъглите на къщата стърчеше над стръмния, покрит с трева склон. Един мъж, облечен изцяло в черно, дори (това се запомня) до ужасната подробност, каквато са черните ръкавици, се появи на ръба над локомотива и замаха черните си ръце като някаква траурна въртележка. Това само по себе си едва ли би спряло дори едва пълпещ влак. Но човекът издаде вик, за който по-късно се говореше като за нещо неестествено и

изненадващо. Викът беше от онези, които са ужасно отчетливи, дори когато не можем да чуем думата. Думата в този случай беше „Убийство!“

Но машинистът се кълнеше, че би спрял влака, дори ако беше чул само ужасения тон, а не самата дума.

При вече спрял влак и най-бързият поглед можеше да обхване много от характерните черти на трагедията. Мъжът в черно напред зелената площ бе Магнъс, прислужникът на сър Арън Армстронг. Баронетът в своя оптимизъм често се бе присмивал на черните ръкавици на този неприветлив прислужник, но точно в този момент едва ли някой би го сторил.

Веднага щом един или двама следователи слязоха от влака и пресекоха димната преграда, те видяха търкулнато почти до подножието на насипа тялото на стар човек в жълт халат с яркочервена подплата. Около единия крак се виждаше въже, стегнато вероятно при борба. Имаше и кърваво петно, макар и съвсем малко, а тялото бе прегънато или прекършено в поза, невъзможна за живо същество. Това беше сър Арън Армстронг. Минути по-късно се появи едър мъж с руса брада, когото някои пътници поздравиха като Патрик Ройс, секретар на мъртвия, някога добре познат в бохемското общество и дори известен в бохемските изкуства. По един много неопределен, но още по-убедителен начин, той повтори като ехо стенанията на слугата. Докато се появи третата фигура от обитателите на къщата Алис Армстронг (дъщерята на мъртвия), машинистът наду свирката и влакът с пуфтене потегли да получи помощ от следващата гара.

Отец Браун бе повикан бързо по молба на Патрик Ройс, бившия секретар. Ройс беше ирландец по рождение и от този вид католици, които си спомнят за своята религия само когато попаднат в затруднено положение. Но молбата на Ройс можеше да не бъде изпълнена толкова бързо, ако един от официалните детективи не беше приятел и обожател на неофициалния Фламбо. И така, докато младият детектив (чието име беше Мертън) водеше дребничкия свещеник през тревната площ към железопътната линия, техният разговор бе по-интимен, отколкото би могло да се очаква между двама напълно непознати.

– Доколкото разбирам – каза спонтанно господин Мертън, – от всичко това не може да се направи никакво смислено заключение. Няма никой, когото можем да заподозрем. Магнъс е надул стар глупак, достатъчно голям глупак, за да бъде убиец. От много години Ройс е най-добрият приятел на баронета, неговата дъщеря несъмнено го обожава. Освен това всичко изглежда твърде абсурдно. Кой би убил такъв весел

стар човек като Армстронг? Кой би могъл да потопа ръцете си в кръвта на един весел оратор на банкети? Все едно да убиеш Дядо Коледа.

– Да, това беше една весела къща, докато той беше жив – подчерта отец Браун. – Мислите ли, че ще бъде весела и сега, когато е мъртъв?

Мертън леко трепна и погледна с интерес своя спътник.

– Сега, когато е мъртъв ли? – повтори той.

– Да – продължи флегматично свещеникът, – той беше весел човек. Но споделяше ли своята веселост? Честно казано, беше ли весел още някой друг в къщата, освен него?

Едно прозорче в съзнанието на Мертън позволи да влезе тази странна светлинка на изненадата, когато за пръв път виждаме неща, които уж сме познавали през цялото време. Той често беше посещавал семейство Армстронг по повод на малките полицейски дела на филантропа и сега му дойде на ум, че наистина къщата сама по себе си бе потискаща. Стаите бяха много високи и твърде студени, украсата бе безвкусна и провинциална, а коридорите – осветени от електричество, по-слабо от лунната светлина. И макар червендалестото лице и сребрилата брада на стария човек да грееха като голям огън на открито, то не оставяше след себе си никаква топлина. Без съмнение този дискомфорт в къщата се дължеше отчасти на самата жизнерадост и повишеното настроение на нейния собственик. Той вероятно би казал, че не се нуждае от печки и лампи, защото носи в себе си своята собствена топлина. Но когато Мертън си припомни другите обитатели, трябваше да признае, че те бяха само сенки на своя господар. Мрачният прислужник със своите чудовищни черни ръкавици беше почти кошмарен. Секретарят Ройс – достатъчно солиден, едър като бик и с къса брада, в спортен костюм от твид, но сламенорусата брада беше леко посивяла в тон с костюма, а широкото му чело – насечено от ранни бръчки. Той също беше добродушен, но това бе една тъжна, почти съкрушаваща доброта. Имаше вид на неуспял в живота. Колкото до Алис, бе почти невероятно, че е дъщеря на Армстронг – беше много бледа и чувствителна; грациозна, но в самата ѝ фигура имаше нещо трепкащо като в очертанията на трепетликата. Мертън понякога се питаше дали тя се свива и трепери от грохота на минаващите влакове.

– Нали разбирате – каза отец Браун, примигвайки скромно, – аз не съм сигурен, че веселостта на Армстронг е била толкова забавна... за другите хора. Вие казвате, че никой не би могъл да убие един толкова щастлив старец, но аз не съм сигурен. Ако някога бих убил някого – добави простичко той, – смея да кажа, че това би бил само някой

оптимист.

– Защо? – извика Мертън развеселен. – Мислите, че хората не обичат доброто настроение ли?

– Хората обичат честия смях – отвърна отец Браун, – но аз не мисля, че им харесва постоянната усмивка. Веселостта без хумор дразни.

Те вървяха известно време мълчаливо по извиващия се тревен насип покрай железопътната линия и точно когато дойдоха под дългата сянка, хвърлена от високата къща на Армстронг, отец Браун, подобно на човек, който по-скоро отхвърля, отколкото предлага сериозно една досадна мисъл, внезапно каза:

– Разбира се, пиенето само по себе си не е нито добро, нито лошо. Но аз понякога чувствам, че хора като Армстронг искат от време на време чаша вино, за да ги натъжи.

Официалният началник на Мертън, един посивял и способен детектив на име Гилдър, стоеше на тревистия насип, чакаше следователя при смъртни случаи и говореше с Патрик Ройс, чиито големи рамене, остра набола брада и коса се извисяваха над него. Ройс винаги се движеше приведен и изглеждаше сякаш върши своите малки служебни и домашни задължения в някакъв тромав и покорен стил – като бивол, който тегли кабриолет.

При вида на свещеника той вдигна глава с необикновено удоволствие и го отведе няколко крачки встрани. През това време Мертън се обърна към по-възрастния детектив с уважение, но не и без определено момчешко нетърпение.

– Господин Гилдър, напредвате ли с тази мистерия?

– Няма никаква мистерия – отвърна Гилдър, докато поглеждаше изпод сънените си клепачи към полските врани.

– Според мен има – каза с усмивка Мертън.

– Всичко е твърде просто, моето момче – отбеляза по-старшият детектив, поглаждайки сивата си островърха брада. – Три минути след като отидохте за свещеника цялата работа излезе наяве. Познавате ли онзи прислужник с пълничко лице и черни ръкавици, който спря влака?

– Бих го познал навсякъде. При вида му ме полазват тръпки.

– Ами – каза провлечено Гилдър, – когато влакът потегли, той изчезна. Един твърде хладнокръвен престъпник, не мислите ли, за да избяга със същия влак, с който дойде полицията?

– Предполагам сте напълно сигурен, че в действителност той е убил своя господар – отбеляза младият мъж.

– Да, синко, напълно съм сигурен – отвърна сухо Гилдър, – поради

маловажната причина, че той изчезна с двадесет хиляди лири в банкноти, които бяха в бюрото на неговия господар. Единственото нещо, което предизвиква затруднение, е как го е убил. Черепът изглежда счупен като с някакво тежко оръжие, но никъде наоколо няма такова. За убиеца обаче то би било неудобно за носене, освен ако е твърде малко, за да бъде забелязано.

– А може би оръжието е било твърде голямо, за да бъде забелязано – каза свещеникът, хихикайки се странно.

При странната забележка на Браун Гилдър се огледа и строго попита какво има предвид.

– Зная, че начинът да се поставят така нещата е глупав – каза с извинителен тон отец Браун. – Звучи като приказка. Но бедният Армстронг е бил убит с гигантска тояга – огромна зелена тояга, която е твърде голяма, за да бъде видяна, и която се нарича земя. Бил е убит от този затревен насип, върху който стоим.

– Какво имате предвид? – бързо попита детективът.

Отец Брун обърна своето кръгло като луна лице нагоре към тясната фасада на къщата и безпомощно примигна. Проследявайки погледа му, те видяха, че най-отгоре на иначе сляпата (без прозорци) задна четвърт от сградата има отворен прозорец на мансарда.

– Не виждате ли – обясни той, посочвайки малко непохватно, – че е бил хвърлен оттам?

Намръщен, Гилдър огледа внимателно прозореца и после каза:

– Това определено е възможно, но не разбирам защо сте толкова сигурен.

Браун отвори широко сивите си очи.

– Защото около единия крак на мъртвеца им парче въже – каза той. – Не виждате ли другата част от въжето, закачена за горния ъгъл на прозореца?

При тази височина парчето въже приличаше на прах или на косъм, но старият опитен детектив беше удовлетворен.

– Вие сте напълно прав, сър – каза той на отец Браун. – Един на нула за вас.

Докато още говореше, специален влак с един вагон взе завоя вляво от тях и спирайки, избълва друга група полицаи, между които беше гузната физиономия на Магнъс, офейкалия прислужник.

– За Бога, те са го хванали! – възкликна Гилдър и пристъпи напред с нова енергия. – Взехте ли парите? – попита той първия полицаи.

Мъжът го погледна с твърде странно изражение и каза:

– Не. – После добави: – Поне не тук.

– Кой от вас е инспекторът, моля? – попита мъжът на име Магнъс.

Когато заговори, всички моментално разбраха как този глас може да спре влак. Мъжът имаше невзрачен вид с права черна коса, безцветно лице и слабо загатване за източен произход в хоризонталните цепки на очите и устните. Кръвта и името му наистина бяха останали съмнителни, още от времето когато сър Арън го беше „спасил“ от сервитьорство в някакъв лондонски ресторант и (както говореха някои) от още по-лоши неща. Но неговият глас бе толкова жив, колкото лицето му мъртво. Дали чрез прецизността на един чужд език, или заради своя господар (който беше малко глух), гласът на Магнъс притежаваше някакво звънливост и пронизителност, което караше цялата група да подскача, докато той говореше.

– Винаги съм знаел, че това ще се случи – каза високо той с нагло спокойствие. – Моят беден стар господар ми се присмиваше загдето съм облечен в черно, но аз винаги му отвръщах, че трябва да съм готов за неговото погребение.

И той направи едно бързо движение с двете си, облечени в черни ръкавици, ръце.

– Сержанте – каза инспектор Гилдър, наблюдавайки с раздражение черните ръце, – не сте ли сложили белезници на този човек? Изглежда доста опасен.

– Сър – каза сержантът със също толкова изненада, – не знаех, че можем.

– Какво искаш да кажеш? – остро попита другият. – Не сте ли го арестували?

Слаба насмешка разшири приличащата на процеп уста и свирката на приближаващ се влак изглежда отекна като ехо на подигравката.

– Ние го арестувахме – отвърна мрачно сержантът – точно когато излизаше от полицейския участък на Хайгейт, където бе оставил всичките пари на своя господар на съхранение у инспектор Робинсън.

Гилдър погледна прислужника силно изненадан.

– Защо, за Бога, направихте това? – попита той Магнъс.

– За да запазя парите от престъпника, разбира се – отвърна хладно запитаният.

– Със сигурност парите на сър Арън биха били в безопасност, ако бяха останали в семейството му.

Крят на изречението потъна в грохота на влака, който премина с люшкане и дрънчене, но при целия този ад от шумове те можаха да чуят

думите на Магнъс с цялата им звънка отчетливост:

– Нямам основание да се доверявам на семейството на сър Арън.

Всичките стоящи неподвижно мъже имаха призрачното усещане за присъствието на някаква нова личност и Мертън едва ли бе изненадан, когато видя над рамото на отец Браун бледото лице на дъщерята на Армстронг. Тя беше все още млада и хубава, но косата ѝ бе толкова прашна и избеляла от слънцето, че на места изглеждаше съвсем сива.

– Внимавай какво говориш – грубо предупреди Ройс. – Ще уплашиш госпожица Армстронг.

– Точно на това разчитам – отвърна мъжът със звънкия глас.

Когато жената трепна, а всички останали се зачудиха, той продължи:

– Свикнал съм с тръпките на госпожица Армстронг. Години наред съм я виждал да потреперва. Някои казват, че трепери от студ, други – от страх, но аз зная, че тя трепери от омраза и гняв – демоните, които са пирували тази сутрин. Сега щеше да е далеч оттук с любовника си и с всичките пари, ако не бях аз. Още откакто моят беден стар господар предотврати женитбата ѝ с този склонен към пиянство негодник...

– Спрете! – прекъсна го строго Гилдър. – Ние нямаме нищо общо с вашите съмнения или подозрения.

– Докато не представите някакво убедително доказателство, вашето мнение...

– О, ще ви дам убедително доказателство – намеси се отново Магнъс със своя насечен тон. – Ще трябва да ме призовете, господин инспектор, и аз ще ви кажа истината. А тя е следната: миг след като старият човек бе изхвърлен кървящ през прозореца, аз изтичах в мансардата и намерих дъщеря му припаднала на пода и все още стиснала в ръка окървавения нож. Позволете ми също да предам това на съответните власти.

Той извади от задния си джоб дълъг нож с рогова дръжка и червено петно върху него и го подаде почтително на сержанта. След това се оттегли отново назад и цепките на очите почти изчезнаха от лицето му с израз на китайско презрение.

Мертън почувства почти пълно отвращение и прошепна на Гилдър:

– Сигурно ще приемете показанията на госпожица Армстронг срещу неговите.

Отец Браун внезапно повдигна лицето си, което бе толкова свежо, сякаш току-що го бе измил.

– Да – каза той невинно, – но ще бъдат ли те наистина срещу неговите?

Младата жена тихо извика. Всички я погледнаха. Тя стоеше неподвижна, сякаш бе парализирана. Само лицето ѝ бе оживено от ужасна изненада. Позата ѝ бе като на човек, внезапно уловен с ласо и удушен.

– Този мъж – рече остро Гилдър – всъщност твърди, че вие сте била намерена след убийството, несъзнателно стиснала нож.

– Той казва истината – отвърна Алис.

Следващият факт, който те осъзнаха беше, че Патрик Ройс крачи, привел голямата си глава, към техния кръг и произнася следните страни думи:

– Е, ако ще трябва да вървя, първо ще си доставя едно малко удоволствие.

Огромното му рамо се отмести назад и той нанесе един стоманен юмручен удар в безизразната монголска физиономия на Мангъс, като го просна на земята като отсечено дърво. Двама или трима от полицаите мигновено хванаха Ройс, но на останалите се стори, че цялата разумност бе изчезнала и вселената се бе превърнала в тъпа буфонада.

– Не трябваше да правите това, господин Ройс! – извика авторитетно Гилдър. – Ще ви арестувам за физическо насилие.

– Не, няма – отвърна секретарят с глас като железен гонг. – Вие ще ме арестувате за убийство.

Гилдър хвърли тревожен поглед на ударения, но тъй като той вече се бе надигнал и изтриваше малкото кръв от нараненото си лице, попита:

– Какво искате да кажете?

– Казаното от този човек, че госпожица Армстронг е припаднала с нож в ръката си, е напълно точно – обясни Ройс. – Но тя хвана ножа, не за да нападне баща си, а за да го защити.

– За да го защити ли? – повтори с дрезгав глас Гилдър. – От кого?

– От мен – отвърна секретарят.

Алис го погледна, объркана и озадачена. После тихо каза:

– В края на краищата съм доволна, че си смел.

– Качете се с мен по стълбите – каза бавно Патрик Ройс – и аз ще ви покажа как се случи цялата тази проклетата история.

Мансардата, която беше личното помещение на секретаря (твърде малка килия за един толкова огромен отшелник), наистина спотайваше всички доказателства за разиграла се бурна драма. На пода, близо до средата на помещението, лежеше, сякаш хвърлен, голям револвер. Отляво се търкаляше бутилка уиски, отворена, но не съвсем празна. Покривката на малката маса беше изтеглена и стъпкана; връвта, подобна на

намерената по тялото, бе преметната налуки през подпрозоречния пер-
ваз. Две вази лежаха счупени върху полицата над камината и една върху
килима.

– Бях пиян – рече Ройс и тази простота в реченото от един преждев-
ременно съсипан човек носеше очарованието на първия грях на бебе. –
Всички вие ме познавате – продължи дрезгаво той. – Всеки знае как е
започнала моята история и тя може да завърши по същия начин. Някога
бях наричан умен мъж и може би бях щастлив. Армстронг спаси от
кръчмите остатъците от един мозък и едно тяло и бедният човек бе мил
с мен по свой собствен начин. Само че той не би ми позволил да се оже-
ня за Алис тук и винаги ще се твърди, че е бил достатъчно прав. Вие мо-
жете сами да направите вашите изводи и да не настоявате да навлизам в
подробностите. Тази, там в ъгъла, е моята бутилка уиски, полупразна.
Върху килима е моят револвер, напълно изпразнен. Връвта, която наме-
рихте на трупа, е от моя кутия, а трупът е хвърлен от моя прозорец. Не е
нужно да се пращат детективи, които да се ровят в трагедията ми. Тя е
съвсем нормална за този свят. Предавам се за бесилото и, за Бога, това е
достатъчно!

При един деликатен знак полицаите обградиха едрия мъж, за да го
отведат; но тяхната дискретност бе някак разколебана от вида на отец
Браун, който беше се навел на ръце и колене върху килима при входа,
сякаш зает с някакви непристойни молитви. Бидейки крайно нечувстви-
телен към общоприетата представа в обществото, той остана в тази по-
за, но обърна сияещото си кръгло лице към компанията, сякаш четири-
ного с много смешна човешка глава.

– Знете ли, смятам, че това изобщо няма да свърши никаква работа
– каза добродушно той. – В началото вие казахте, че не можем да наме-
рим никакво оръжие. Но сега открихме твърде голям брой: нож за про-
мушване, въже за удушаване и пистолет за застрелване, а на всичко от-
горе той си счупва врата, падайки от някакъв прозорец! Така не може.
Не е икономично. – И той поклати глава като кон, когато пасе.

Инспектор Гилдър бе отворил уста за сериозни възражения, но пре-
ди да успее да продума, гротескната фигура на пода продължи съвсем
словоохотливо.

– А сега три невъзможни неща. Първо: тези дупки в килима, напра-
вени от шестте куршума. Защо, по дяволите, някой би стрелял в килим?
Един пиян човек би ги изстрелял в главата на врага – в съществуващото, кое-
то му се усмихва насреща. Той не търси да се кара със собствените си
крака, нито да прави обсада с чехлите си. После идва въжето. – И

свършил с килица, говорещият вдигна ръце от пода и ги мушна в джобовете си, но продължи, както бе коленичил: – По силата на какво въобразимо опиянение някой би се опитал да постави въже около врата на един човек и накрая го е поставил около крака му? Във всеки случай Ройс не е бил чак толкова пиян, защото в противен случай досега би заспал като труп. И най-простото от всичко – бутилката уиски. Вие допускате, че един алкохолик е водил борба за нея и после, когато спечелва битката, я захвърля в ъгъла, като разсипва едната половина и оставя другата в нея? Това е последното нещо, което би направил един алкохолик.

Той с труд се изправи непохватно на крака и каза на самообвинения се убиец с тон на искрено разкаяние:

– Скъпи ми, сър, ужасно съжалявам, но вашият разказ е истинска глупост.

– Сър – каза тихо Алис Армстронг на свещеника, – мога ли да поговоря с вас насаме?

Молбата принуди разговорливия духовник да се отклони от собствените си разсъждения и преди да успее да каже дума, в съседната стая момичето вече разказваше със странна язвителност:

– Вие сте умен мъж – каза тя – и зная, че се опитвате да спасите Патрик, но няма никаква полза. Същността на цялата тази работа е тъмна и колкото повече неща откривате, толкова повече улики ще има срещу бедния човек, когото обичам.

– Защо? – попита отец Браун, като я гледаше спокойно.

– Защото самата аз го видях да извършва престъплението – отвърна тя.

– А! И какво направи той? – попита равнодушно Браун.

– Бях в тази стая, близо до тях – обясни тя. – Двете врати бяха затворени, но чух глас, какъвто никога досега не бях чувала, да вика: „Ад, ад, ад!“ – отново и отново. После двете врати се разтресоха от първия револверен изстрел. Оръжието гръмна още три пъти, преди да успее да отвори двете врати. Намерих стаята в хаос, а pistolетът още димеше в ръката на моя беден безумен Патрик. Видях го със собствените си очи да извършва последния убийствен залп. След това скочи върху баща ми, който ужасен се бе вкопчил в перваза, и борейки се с него, се опитваше да го удуши с въжето – беше праметнато на главата му, но през раменете се бе плъзнало до глезена. После то се стегна около единия му крак, а Патрик започна да го тегли като луд. Аз грабнах нож от изтривалката и втурвайки се помежду им, успях да прережа въжето, преди да припадна.

– Разбирам – каза отец Браун със същата хладна вежливост. – Благодаря ви.

След като момичето рухна при своите спомени, свещеникът преминава в съседната стая, където откри Гилдър и Мертън сами с Патрик Ройс, седнал на един стол с белезници на ръцете. Там той смирено се обърна към инспектора:

– Мога ли да кажа една дума на затворника във ваше присъствие и за минутка да махнете тези смешни белезници от ръцете му?

– Той е твърде силен човек – каза Мертън с половин глас. – Защо искате да ги махнем?

– Защото мисля, че ще имам великата чест да му стисна ръцете – кротко отвърна свещеникът.

Двамата детективи зяпнаха от учудване, а отец Браун добави:

– Няма ли да им разкажете за това, сър?

Мъжът на стола поклати отрицателно рошавата си глава, а свещеникът се обърна нетърпеливо.

– Тогава ще им го разкажа аз – заяви той. – Личния живот е много по-важно нещо от обществената репутация. Аз възнамерявам да спася живия и да оставя умрелите да се погрижат за мъртвия. – Той отиде до фаталния прозорец и погледна през него, като продължи да говори: – Казах ви, че при този случай има твърде много оръжия и само една смърт. Сега ви казвам, че това не са оръжия и не са били използвани, за да причинят смърт. Всички тези зловещи неща – примката, окървавеният нож и pistolетът – са били причина за една странна милост. Те не са били използвани, за да убият сър Арън, а за да го спасят.

– За да го спасят ли?! – повтори Гилдър. – И от какво?

– От него самия – отвърна отец Браун. – Той беше маниак на тема самоубийство.

– Какво? – попита скептично Мертън. – А култът към Веселбата?

– Това е един жесток култ – прекъсна го свещеникът, загледан през прозореца. – Защо не го оставяха да си поплаче малко? Неговите намерения се засилваха, а великата му цел се затвърдяваше. Зад тази маска на веселост се криеше изпразненото от съдържание съзнание на атеист. Накрая, за да запази своето весело и шумно обществено равнище, той се връща към пиянството, което е изоставил много отдавна. Но във всеки пълен въздържател живее следният ужас спрямо алкохолизма – той си представя живо и очаква онзи психически ад, от който предупреждава другите да се пазят. Този ужас е връхлетял преждевременно бедния Армстронг и тази сутрин стигнал до състоянието да вика, че е в ада – с

такъв безумен глас, че дъщеря му не могла да го познае. Той безумно е искал смъртта и с маймунските трикове на лудия е пръснал около себе си смърт в много форми – затягаща се примка, револвера на своя приятел и един нож. Ройс влязъл случайно и действал светкавично. Той хвърлил ножа на изтривалката зад себе си, грабнал револвера и тъй като нямал време да го изпразни, го изпразнил изстрел след изстрел в пода. Самоубиецът вижда четвърта форма на смъртта и се втурва към прозореца. Спасителят направил единственото нещо, което би могъл – изтичал след него с въжето и се опитал да завърже ръцете и краката му. След това вътре влита злощастното момиче и разбирайки погрешно борбата, се опитва да освободи баща си. Първоначално само порязва кокалчетата на бедния Ройс, откъдето идва цялата кръв в тази малка афера. Но, разбира се, нали забелязахте, че той оставя кръв, но не и рана върху лицето на слугата? Едва преди бедната жена да припадне, тя успява да пререже въжето и да освободи баща си, така че, сгромолявайки се през прозореца, той отива във вечността.

Последва дълго затишие, нарушено от металните звуци при отключването на белезниците на Патрик Ройс от страна на Гилдър, който се обърна към него с думите:

– Мисля, че трябваше да кажете истината сър. Вие и вашата дама струвате повече от съобщението за смъртта на Армстронг.

– По дяволите съобщението! – грубо извика Ройс. – Не разбирате ли, че това беше, защото тя не трябваше да узнае!

– Какво не трябваше да узнае? – попита Мертън.

– Че е убила баща си, глупако! – изрева Ройс. – Сега той щеше да е жив, ако не беше тя. Осъзнаването на този факт може да я подлуди.

– Не, не мисля – каза отец Браун, докато взимаше шапката си. – Покоро мисля, че аз трябваше да ѝ го кажа. Дори най-убийствените нетактични постъпки не отравят живота така, както греховете. Мисля, че сега и двамата ще бъдете по-щастливи. Аз трябва да се връщам в училището за глухонеми.

Когато излезе навън, един познат от Хайгейт го срещна и каза:

– Пристигна следователят по смъртните случаи. Разпитът ще започне всеки момент.

– Аз трябва да се връщам в училището за глухонеми – каза отец Браун. – Съжалявам, но не мога да остана за разпита.

КРАЙ

© Гилбърт Честъртън
© Григор Попхристов, превод от английски

Gilbert Chesterton
The Three Tools of Death

Източник: <http://sfbg.us>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1039>]